

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de vitiis

Wilhelm <Lyon, Prior>

[Basel], nicht nach 1475

De speciebus gule. Secunda pars

[urn:nbn:de:bsz:31-308070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-308070)

24
sui contrarij se3 cōmendacio temperancie vel ieiunij. sed de h
alibi dicitur

De spēbus gule Secda pars.

Sequit̄ de spēbus hui⁹ vicij que sūt castrimargia
siue cōmessatō et ebrietas. Dicit̄ aut̄ castrimar-
gia eo q̄ in castris vētris om̄ia mergant̄. Ad cui⁹
detestatiōem sufficiāt ea que ad detestatiōem gulositatis su-
pius dicta sunt. S3 ad detestatiōem ebrietatis que semper
viciosior est aliqua addem⁹. Primū est q̄ ebrietas pdiciose
agit exercitus em̄ illius pacifice recipit̄ et post noc3. Vñ
pū. xxiii. ne intuearis vinū qñdo flavescit euz splēduerūt
in vitro color eius ingredit̄ blāde ecce pacific⁹ ingressus
sed in fine mordebit vt coluber ecce nocumētuz. Secdo fa-
cit ad detestatiōem hui⁹ vicij mltiplex maledictō quā de⁹
ebrijs facit. vñ ysa. v. **De** qui cōsurgitis mane ad ebrie-
tate3 sectādā et potādūz vsq3 ad vespum. et post eodem
ca. v. qui potētes estis adhibēduz vinū. et d̄r contra ali-
quos qui glantur ex hoc q̄ possūt multuz vinū sustinere
Et ysa. xxviii. v. corone supbie ebrijs effraym **Et** pū. xxiii
Cui v cui⁹ pat̄ v cui rixe cui fouee cui sine eā vulnera.
cui suffusio oclorū nōne hīs qui morātur in vīno et studēt
calicib3 epotādīs **Et** dicit glo. sup illud cui suffusio oculo-
rū immoderat⁹ haustus vini exterioris et interioris visus
ingerit cecitate3. Tertō facit ad detestatiōez hui⁹ vicij hoc
q̄ om̄ia bona dissipat̄ in homie. **Bona** gr̄e dissipat̄ vsq3 ad
fūdamētuz eoz se3 vsq3 ad fidem. Vñ eccl̄. xix. vinū ⁊ mu-
lieres apostatate faciūt sapiētes. **Bona** etiā nature exter-
minat̄ vsq3 ad infelicitate3. Vñ pū. xxiii. diē ebriofus ver-
berauerūt me et nō dolui. vulnerauerūt me ⁊ nō sensi. Vñ
aug⁹ ebrietas auferre memoriā dissipat̄ ser sum cōfundit̄
intellec̄tū ⁊ cecidat̄ libidiez inuolūt̄ linguaz corrūpit̄ s̄g-
tūnez om̄ia mēbra debilitat̄ vitam dimīnuit et omēz salutē
exterminat̄. **Quarto** facit ad detestatiōem hui⁹ vicij hoc q̄

25

dicte aug⁹. sup illud gen. xliij. biberunt et inebriati sunt
cum illo. verbuz inebriadi vt ait aug⁹ p saturitate ponit^r
Et post subiungit inebriari vt inebriatur ebrioli nec ipi ter
re est vrile qm maiore humore qm sufficit corrumpitur. sic
vita ebrioli qui non facit ate se replet sed mergit diluuiio
Secdo facit ad detestatores huius vicij q⁹ gg. de illo dicit
ebrietas inqm est blandus demon dulce venenum suaue pec
catus qm qui habz non se habz qm qui facit non facit pec
catum s tot⁹ est pctm **A**lie distinguuntur qnqz spes hui⁹
vicij a greg. sup illud gen. xxv. vbi dixit esau iacob **D**a
mibi de coetone hac rufa **P**rima spes est cum qs horaz co
mededi puenit vt legit de ionatha. i. reg. xliij. talis time
re pot illam maledictioez que hatur eccl. x. v. tibi terra cu
ius rex puer est et cui⁹ pncipes mane comedut. terra in
telligit hic homo. terra emz est et in terram ibit. rex est li
bez arbitriu qui aiam habet regere. pncipes intelliguntur
qnqz sensus sic illi qui rex deuz colut ab honore et obseqo
diuino diem inchoare volut. sic illi quoz de⁹ venter est. p
mo querut regnu dei sui regnum dei eoz est esca et potus
Secda spes est qn aliquis min⁹ delicata vult habere. vt le
git nu. xi. de filijs isrl qui in heremo carnes desiderabat
Et in luc. legit de diuite epuloe q epulabat^r quotidie sple
dide **S**en. palatus tuu fames excitet non saporis **T**ripli
ci aut rone non debz homo querere delicata. pmo ppter na
turaz vasis cui cibos qs sumim⁹ infundim⁹. corrumpit emz
quicqd infudit **S**i quis haberet aliqd vas q corruperet
vinuz qn est infusum ipe non infuderet ibi de meliori q ha
beret **A**d hoc ptinet q legit ioe. i. vlulate qui bibitis vi
nu in dulce dime perit em ab ore vro **S**ecdo ppter hoc quia
cum delectabilia tibi dant^r in adiutoriū carni aduersus spi
ritum concupisceti fiut duo cōtra vnu et vincit spūs **V**nd
Bern. de cōdimētis sufficit vt comestibilia fiat non concu
piscibilia. sufficit enim concupiscēcie malicia sua que cum
vix aut nullo mō ptransire possit ad finem explēde necitatis

16
nisi p viam quātrēcuqz delectatōnis si cepit habere irrita-
mēta fiūt duo cōtra vnū et pietatē otinēcia. **Tertō** cum
carni deliciae dant vult eas post ex cōsuetudine habere. vñ
in pib. adolescēs iuxta viā suā etiā cū senuit nō recedet ab
ea **Cum** hoies timeāt tm malā dsuetudinez qz etiā a dilcissi-
mis nō sustineāt eā sup se adimueiri. miz est quō suo neqz
lez corpi hoc tollerare volūt **Tercia** spēs est qñ q̄s nimis
sumit vt legit de sodoitis eze. xvi **Tero** pluuia illa optia
est que senlim descēdit subit? aut et nimi? a p̄ceps ymber
arua subuertit. sili nimi? cib? nocet **Quarta** spēs est stu-
diositas que ptinet ad sollicitudinez et curiositatez laute
pparādi. vt legit de filiis hely. i. reg. ij. **De** studioso dicit
yldo. tota die epulas rumiat qui ad explēdas gulā vespe
delicias pparat **Talis** est quasi aial rumians. h̄ in h̄ differt
a rumiantibus aialibus qz bzuta aialia rumiancia rumiant
post sumptōem cibi sed talis rumiat ante **Quinta** spēs est
cum quis nimis auide vel ardētē sumit cibum. vt legit de
esau gen. xxv. vñ eccl. xxxvij. noli auidus esse in omi epu-
latōne neqz te effūdas sup omēm escam **Et** aug? meli? est
piscibus vesci more dñi qm lenticula more iunietoz. signū
fede au ditatis est in sumēdo cibuz tremor manū cyphū
et boluz tenēciuz effusio vult? exterioris sup cibaria cum cor-
uis oculis quā comitat? effusio vult? interioris sup escam
que est qñ sic aim? ad cibuz ardore trahit? vt aliqd cogita-
re non sinat? **Signū** etiāz hui? fede au ditatis est mor di-
natō scindēdi panes masticādi cibum et sumēdi **Bern.** etiāz
ad sanitatez corpis qnto cibuz honesti? et ordmāci? inge-
rit tanto facili? et salubri? digerit? cōtra au ditatez istā
cōsiliuz est interponere ps^m vel aliam oōem. h̄e spēs con-
nent? in hoc vsu p̄ p̄e laute nimis ardētē studiose **Possūt**
etiāz addi h̄is qñqz spēb? alie qtuor spēs **Prima** est euz
quis nimis frequēter sumit cibum sufficit homi sano sumē-
bis in die ad pl? cibuz. frequēs aut sumpcio cibi multum
noēua est corpi. sm enī artez medicinalē vna de deterioribz

rebus est apponere cibuz sup cibum indecoctuz. **A**lia spēs
est qñ quis varijs ferculis vult vti. de qua varietate dicit
seneca. fastidiētis stomachi est mlt̄a degustare que vt va-
ria sūt et diuerſa. inquināt non alūt sic aliqua sūt que di-
uīsa placēt conūcta vero nobis abhomiabilia sunt sic con-
iūctio tot diuerſoz ferculoz in stomacho interdū est ab-
homiabilis nature. **T**ercia spēs est cū quis noua requirit
et incōſueta. **Q**uarta cū p̄cioſa vel ſūptuoſa non h̄ns etiaz
reſpectuz ad hoc q̄ ſint magis ſaporoſa.

De quatuor ſatelliticibus gule. **T**ercia ps.
Octo de ſpēbus hui⁹ vicij cōſequēter dicēdum
est de quibusdā ſatelliticib⁹ quib⁹ vti viciū iſtud
que quatuor ſūt p̄cipue. **P**rimū est ambitō de qua
dicit ſapies. **N**ō mag⁹ nob̄ cōſtat fames ſ̄ ambitō maior e⁹
p̄te⁹ eoz q̄ expendūt ſup bifaciūt ad paſcēdū oculos hoīm
ſi null⁹ hoc dēret ſcire ip̄i qñq⁹ nō expēderēt decimaz p̄tem
eoz que expēdunt. **A**lia tria ſunt ciboz delectabilitas ſiue
ſit ex ḡnibus ciboz ſiue ex modo p̄parādi ⁊ ciboz varietas
et qualitas.

De octo remedijs cōtra viciū gule. **Q**uarta ps.
Equē de remedijs cōtra viciū iſtud que octo ſūt
Primū est ſermo diuīn⁹ hoc remediū docet nos
dñs **M**at̄. iij. vbi dicit dyabolo temptātī ipſuz
de vicio gule. nō in ſolo pane viuit homo ſed in omī verbo
q̄ p̄cedit de ore dī. **E**t ḡg. frequēs ſumptō cibi ſpūalis in-
terdū inducit cōtemptuz et obliuioem cibi corpalis. **S**e-
cūduz remediū est moderata occupatō hoc remediū inſi-
nuat nobis ſalomō in p̄ūb. xxi. deſideria occidūt pigz no-
luerūt enī qui cōp̄ opari man⁹ ei⁹ tota die cōcupiſcit et de-
ſiderat. homo ocioſus patit̄ famē vniūſalem. aures enī ei⁹
eſuriūt rumorēs. oculi vanitates. gula cibos. ſ̄ occupatio
in magna p̄te ſedat famē iſtam. valēt aut̄ ſpēaliter hęc duo
remedia ad hoc ne horam p̄ueniāt vel ne nimiaz ſollicitudi-
nem de cibo ſibi p̄parādo habeat. **T**ercium remediū est